

«Η προστάσια των μνημείων δεν γίνεται από την

Της Βασίλης Τζαβέλικου

Τα κατώφλη. Το «Διάλωμα», η κίνηση πολιτών που ίδρυσε το 2008 για την ανάδειξη των αρχαίων θεάτρων, έχει ήδη σοβαρό, χειροπιαστό έργο, που όλοι αναγνωρίζουν. Συγγρόνος, ο δαμόνοος αυτός άνθρωπος ονειρεύεται τη σύνδεση του πολιτισμού ακόμα και με την ντόπια παραγωγή και το γούμια να προτείνει ιδιωτικά φεστιβάλ σε αρχαίους τόπους (όπως στη Μεσοήγη) με πλούσιους χορηγούς. Γιατί δεν πιστεύει ότι πρέπει να έχουμε συνεχώς ασυλόμενο το χέρι μας στο κράτος, αλλά να το στρώσουμε να στηρίξει καινοτόμες ιδέες, που έρχονται από την κοινωνία

Οραματιστής και σταυροπόρος ο Σταύρος Μπένος, με καταβολές από τον χώρο της πολιτικής, αφιέρωσε τελικά στον πολιτισμό και στους ανθρώπους. Από το γραφείο του στην οδό Μπουμπουλίνας (συνορεύει με το υπουργείο Πολιτισμού) σχεδιάζει δράσεις για το «Διάλωμα», την κίνηση πολιτών που ίδρυσε το 2008 με στόχο την προστασία και την ανάδειξη των αρχαίων θεάτρων. «Η ιδέα του "Διαλώματος" γεννήθηκε μέσα μου ως απαίτηση όταν ήμουν υπουργός Πολιτισμού... Από τότε που κάνω τώρα είναι ένα αντίδοτο».

Τα προηγούμενα χρόνια επιτελέστηκαν εργασίες σε δεκάδες αρχαία θέατρα με χρηματοδότηση αποκλειστικά από χορηγούς. Για το άμεσο μέλλον οραματίζεται «συνέργειες» ανάμεσα στους θεσμούς του κράτους, ώστε «να αξιοποιήσουμε σε απόλυτο βαθμό τα χρήματα της Ευρώπης». Το «Διάλωμα» προτείνει, δηλαδή, ένα μοντέλο αναπτυξιακής πολιτικής που ξεκινάει από τα αρχαία θέατρα και συνδέεται πολιτισμικά, τουριστικά και τοπικά επιχειρήσεις.

• **Το προηγούμενο Σαββατοκύριακο πραγματοποιήθηκε στο Λαρίσι ο 7^{ος} Γενικός Συνέλευσός μας. Τι ήρθε στο προσκήνιο;**

«Η μεγάλη λέξη "συνέργειες". Περιέλιξε τον προγραμματικό, ιδεολογικό και οργανωτικό πυρήνα του "Διαλώματος" να υποστηρίξει τους επίσημους θεσμούς της

Η ΒΑΣΙΛΕΥΣΑ

χώρας, με πρωταγωνιστή πάντα το υπουργείο Πολιτισμού και τους αρχαιολόγους. Επιδιώκουμε, δηλαδή, τη συνένωση όλων των δυναμένων: υπουργεία Πολιτισμού, Περιβάλλοντος, Ανάπτυξης και Τουρισμού, της ίδιας διοίκησης και την Περιφέρεια. Είμαστε μια κίνηση πολιτών που ενθαρρύνουμε την πολιτεία να συνεργαστεί σε μεγάλα προγράμματα και μεγάλες ιδέες. Κι ως έχουμε αποφασίσει από την αρχή να μην παίρνουμε χρήματα από το κράτος. Το "Διάλωμα"

έχει εκατοντάδες εθελοντές και πέντε μόνο επαγγελματίες, που αντηρούνται από τη συνδρομή μας. Παράλληλα έχουμε δεκαεπτά εταιρική μέλη, με τα οποία αναπτύσσουμε σχέδια ώστε να μην είναι αδέσποτες οι χορηγίες που προσφέρουν. Και πάντα σύμφωνα με τη βούληση των αρχαιολόγων μας. Θέλουμε να είναι οι πρωταγωνιστές, να μη χαιθεί ποτέ, μια ποτέ, η προστάσια από αυτούς».

• **Το περιεχόμενο των συναντήσεων που είχατε με θεσμούς πηγάζουν ποιο θύσι;**

«Κάνω πράξη να συνεργαστούν μεταξύ τους οι φορείς. Μέγα θέμα. Να γίνει μια συντονιστική επιτροπή προκειμένου όλοι οι πόροι που αφορούν το διπλό απόθεμα, πολιτιστικό και περιβαλλοντικό, να είναι κάτω από μια οραματική ματιά. Και ποιο είναι το όχημα; Οι Πολιτισμικές Διαδρομές και τα αρχαιολογικά πάρκα».

• **Τι ακριβώς προσφέρουν οι Πολιτισμικές Διαδρομές;**

«Αναδεικνύουν την ψυχή κάθε περιφέρειας και την ταυτότητά της. Στην Ηπειρο είχαμε τις Διαδρομές

στα αρχαία θέατρα, που τις ήμηνε ακόμα και η Ευρώπη ως πρότυπο. Στη Θεσσαλία, τώρα, θέαμα τρεις ιστορικές κούκλες. Τα βριστανά, τα θέατρα και τα προϊοντικά με κορμάρια το σπλήνα Θεοπέτρας, όπου βρέθηκαν τα γινώστ "άνθρωπινα αποτυπώματα", εύρημα που συνδυάζει παγκοσμίως. Σε κάθε περιφέρεια το θέμα της Διαδρομής είναι διαφορετικό».

• **Θέλετε, όμως, να θέσετε και άλλους στο παζάνι, και πέρα από τον πολιτισμό. Ποια είναι τα μελλοντικά πλένα επίκεντρα στο σκελί;**

«Το πρώτο πλένο πρόγραμμα, που βρίσκεται σε διαβούλευση αυτή τη στιγμή με το υπουργείο Περιβάλλοντος, έχει στο επίκεντρο τα μνημεία της φύσης στην Περιφέρεια της Πελοποννήσου, προστατευόμενες περιοχές και υδάτινα στοιχεία. Το αποκορύφωμα των Διαδρομών θα είναι όταν τα μνημεία συνδεθούν με την παραγωγή των ανθρώπων, με τη γεωργία και την πρόκληση ανάπτυξης. Μέσα από ένα σύμφωνο πολιτών, που θα σταχτεί σε κάθε Περιφέρεια, ο κάθε πα-

ραγωγός θα μπορεί να φέρει στο πρώτο του το όχημα της Διαδρομής. Το σκελί από βρισκείται, βέβαια, σε πρώτο-πλάση, πολιτική φάση. Είπαμε στους περιφερειάρχες να συνηνεχθούν με τους τεχνικούς κρατές των υπουργείων και όλοι μαζί, εναντίον κράτους, να παράσουμε για μια μεγάλη ιδέα για τη χώρα. Αυτό είναι το θέμα για μένα. Να αποβούμε όλες τις δυνάμεις μας, να αξιοποιήσουμε σε απόλυτο βαθμό τα χρήματα της Ευρώπης. Να αναστηρώμε την εικόνα του κράτους χρησιμοποιώντας, να πάρουμε να του επλόμενου το χέρι. Είμε στο "Διάλωμα" προσφέρουμε τις υπηρεσίες μας δωρεάν. Υπάρχουμε για να βοηθήσει το κράτος και την κοινότητάς».

• **Ο ρόλος των ιδιωτών και επιχειρηματιών ποιος ακριβώς μπορεί να είναι σε αυτή τη διαδικασία;**

«Ένα πρώτο παράδειγμα. Θέλαμε να φτάσουμε στην Ελευσίνα ένα αστικό πάρκο. Είχαμε προσφορές ιδιωτών με πρώτη την εταιρεία συμβάντων "Πάπυ". Είναι έτοιμη να διαθέσει μια μεγάλη έκταση στην περιοχή, αντίδοτο στο

Την περασμένη Κυριακή ολοκληρώθηκαν με επιτυχία οι εργασίες του 7^{ου} Γενικού Συνέλευσός του σωματίου «Διάλωμα» στη Θεσσαλία

αστυνομία, αλλά από την αγάπη του κόσμου»

Το αρχαίο θέατρο των Γιάννων βρίσκεται στη Γιάννη του Δήμου Φιλιάτων, στον νομό Θεσπρωτίας, και κτίστηκε στα μέσα του 3ου αιώνα π.Χ.

κακό που έχει κάνει. Με κάλεσε ο Θόδωρος Παπαλεξόπουλος και μου είπε «θέλω να διαβάσω κάτι στην πολιτεία, αλλά δεν έχω τρόπο να το κάνω». Αγωγός αυτής της προσφοράς μπορεί να είναι το «Διάζωμα».

Άλλη περίπτωση, η αρχαία Μεσσήνη. Από τα υπέροχα γραπτά του Πέτρου Θέμελη έλεγα τη φράση «θέλω η Μεσσήνη να ζήσει τη δεύτερη ζωή της». Όταν τον ρώτησα τι εννοούσε μου είπε, «ήταν μια διοική πόλη, θέλω να την ξαναδώ να γεμίζει νέους, να συναντιέται εδώ η σύγχρονη δημιουργία». Το «Διάζωμα», λοιπόν, βρήκε δύο σημαντικούς ανθρώπους της περιοχής, τον Δημήτρη Δασκαλόπουλο του «NEON» και τον Αχιλλέα Κωνσταντακόπουλο του Costa Navarino. Είμαστε σε διαβούλευση για να ορίσουμε το θεσμικό πλαίσιο ώστε να διοργανώνεται ένα φεστιβάλ στην αρχαία Μεσσήνη, στα πρότυπα του Φεστιβάλ Αθηνών. Θα το χρηματοδοτούν ιδιωτικά κεφάλαια, αλλά θα διέπεται από τους κανόνες του υπουργείου Πολιτισμού.

Στην Επίδαυρο, επίσης, το αρχαίο θέατρο έχει πάρει όλη τη δόξα, αλλά ήταν το σημαντικότερο θεραπευτικό κέντρο του αρχαίου κόσμου, με κατάλοιπα από τη μετάβαση της μαγικής στην επιστημονική ιατρική. Θέλω να αναδείξουμε κι αυτό το χαρακτηριστικό και επεξεργαζόμαστε ένα πρόγραμμα με τον Βασίλη Λαμπρινουδάκη. Σήμερα μόλις το 5% των επισκεπτών πάνε στο

Ασκληπείο. Το θέατρο ήταν συμπλήρωμα της ιασης και, μάλιστα, ο Γαληνός έλεγε ότι όσοι είχαν ψυχολογικά προβλήματα έβλεπαν τραγωδία και όσοι είχαν κατάθλιψη κωμωδία. Το πρόγραμμα θα συμπεριλάβει όλα τα αντίστοιχα ιαματικά κέντρα και κυρίως την Κω.

Τέλος, ο Γιώργος Κουρουπός ονειρεύεται την αναβίωση των «Πυθίων» στους Δελφούς, μιας γιορτής ομολογίας των Ολυμπιακών Αγώνων, που γίνονταν κάθε τέσσερα χρόνια. Όλα αυτά, βέβαια, θέλουν δουλειά και διάλογο».

• Πιστεύετε ότι δεν θα έχετε ενστάσεις από τους αρχαιοφίλους;

«Από την αρχή η έγνοια μας ήταν να αποκαταστήσουμε το ιστορικό ρήγμα που έγινε στη χώρα μας. Ποιο ήταν; Οι αρχαιολόγοι ήταν η μόνη συλλογικότητα στον δημόσιο χώρο, που κράτησε ψηλά τη σημαία της, στάθηκε όρθια και δεν υποχώρησε σε τίποτα. Αντί η πολιτεία να τους τιμήσει, τους έστειλε στο πυρ το εξώτερον. Έγιναν οι εχθροί του λαού. Και οι αρχαιολόγοι, για να μπορέσουν να σωθούν από τη βέβηλη αντιμετώπιση που δέχτηκαν από πολιτικούς, επιχειρηματίες και πολιτες, αυτοαπομονώθηκαν. Υπήρξε, όμως, και μια παρενέργεια: ανέπτυξαν μια προσωπική σχέση με το μνημείο. Εμείς, όμως, τους δηλώνουμε με κάθε τρόπο «σας αγαπάμε, σας καμαρώνουμε» και περιμένουμε να ανοίξουν την ψυχή τους για να υποδεχτούν τον κόσμο. Γιατί δεν υπάρχει καλύτερη προστασία

Το αρχαίο θέατρο της Δωδώνης στην Ηπειρό είναι από τα μεγαλύτερα και καλύτερα σωζόμενα αρχαία ελληνικά θέατρα

των μνημείων από την αγάπη του κόσμου. Η προστασία των μνημείων δεν γίνεται από την αστυνομία».

• Για να συζητάτε και να προωθήσετε το όραμα του «Διάζωματος» σας βοήθησε η πολιτική πορεία σας;

«Βοήθησε η προίκα μου από την πολιτική, η εμπειρία μου, η συνάντησή μου με σπουδαίους ανθρώπους. Η ιδέα του «Διάζωματος» γεννήθηκε μέσα μου ως απαίτηση, όταν ήμουν υπουργός Πολιτισμού. Οι πρώτες επαφές που έκανα για το «Διάζωμα» ήταν όλοι φίλοι μου από τη δημόσια ζωή. Με αυτούς ξεκίνησα. Η πολιτική είναι ωραίο πράγμα, αρκεί να το χειρίζομαστε σωστά. Όπως έλεγε ο Αριστοτέλης, είναι η κορυφαία ανθρώπινη λειτουργία, μην κοιτάς που έγινε σκουπίδια. Κι εγώ είμαι από τους τυχερούς. Ήμουν παιδί της επαρχίας και τα έδωσα όλα στην πολιτική. Αυτό που κάνω τώρα είναι ένα αντίδοτο, έτσι αισθάνομαι. Είμαι ο απόλυτος εθελοντής».

• Πώς βλέπετε τις πολιτικές εξελίξεις στην κρίση που περνάει η χώρα;

«Δεν έχει συμβεί από που επιθυμούσα: μια πολύ δυναμική πρόταση από τον χώρο τον προοδευτικό, της Κεντροαριστεράς, που είναι κατακερματισμένος. Θεωρώ ότι η επόμενη κυβέρνηση θα έχει κορμό τον ΣΥΡΙΖΑ. Η ελπίδα μου είναι ότι με κάποιον τρόπο όλες αυτές οι κεντροαριστερές δυνάμεις, που σημε-

ρα είναι ασχημάτιστες, θα αισθανθούν την ιστορικότητα και το μέγεθος των ευθυνών τους, ειδικά αυτή την περίοδο, και θα συμπεριφερθούν ανάλογα».

v.tzeveleku@efsyn.gr

Μεγαλοϊδεατισμός και εθνικισμός στην Αμφίπολη

• Τώρα με την περίπτωση της Αμφίπολης πώς κρίνετε τη στάση των αρχαιοφίλων;

«Οι αρχαιολόγοι όταν δουλεύουν απαιτούν απ' όλους εμάς ημερία. Με την ευκαιρία, έχω μια σοβαρή είδηση. Μόλις ολοκληρώθηκε η δικαστική διαδικασία που είχε κινήσει το «Διάζωμα» πριν από τρία χρόνια για την απαλλοτρίωση του χώρου του αρχαίου θεάτρου της Αμφίπολης. Ο Δημήτρης Λαζαρίδης άφησε μεγάλη παρακαταθήκη στην Κατερίνα Περιστέρη για τον λόφο Καστά. Μαζί άφησε και δεύτερη παρακαταθήκη, τη δοκιμαστική τομή που έκανε σε αρκετό βάθος για το αρχαίο θέατρο. Πιστεύουμε ότι τον επόμενο χρόνο θα αρχίσει η ανασκαφή του».

• Θεωρείτε ότι από εδώ και στο εξής θα έχουμε ανασκαφές προ και μετά Αμφίπολης;

«Δεν το νομίζω. Θεωρώ ότι είναι υπερεκτιμημένο το θέμα της Αμφίπολης, γιατί έχει την ένταση του μεγαλοϊδεατισμού και του υπέρφοτος εθνικισμού της πατρίδας μας. Καθώς ο χρόνος θα περνάει και η σκόνη θα κάθεται, η ανασκαφή θα πάρει τη φυσιολογική της θέση. Αυτή τη στιγμή σε όλη τη χώρα μοχθούν εκατοντάδες αρχαιολόγοι και κάνουν απίθανα πράγματα. Στο αρχαίο θέατρο της Γόρτυνας μια ομάδα από νέα παιδιά είναι ενθουσιασμένα γιατί έβγαλαν στην επιφάνεια ένα τεράστιο μνημείο για το οποίο έχουν γραφτεί ελάχιστα».

49 ΔΗΜΗΤΡΙΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

www.dimitria.thesaloniki.gr

25.09. —
29.10.
2014

ΘΕΑΤΡΟ-PERFORMANCE
ΜΟΥΣΙΚΗ
ΧΟΡΟΣ
ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ
ΛΟΓΟΣ
ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ
ΗΜΕΡΙΑΣ
ΕΡΕΥΝΑ
ΔΡΑΜΕΙΑ ΚΟΙΝΟΥ

ΔΗΜΟΣ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΑΝΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑ